

zaaknummer 2014 W1272

Advies d.d. 28 november 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam]

geboren op [datum],

wonende te [plaats],

hierna te noemen: klager,

juridisch adviseur: mr. N.E. van Venrooij, advocaat te Alphen aan de Rijn

tegen:

(*wijlen*) **[naam]**,

geboortedatum onbekend,

overleden op [datum],

de persoon over wie geklaagd wordt,

hierna ook te noemen: aangeklaagde,

tijdens zijn leven lid van de Ordensgemeenschap der Armen-Brüder des Hl. Franziskus, ook wel genoemd de Broeders Franciscanen van Bleijerheide (hierna te noemen: de Ordensgemeenschap).

1. De procedure

1.1 Het klaagschrift met bijlagen is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 20 juni 2014.

1.2 De Ordensgemeenschap is opgeheven en er is geen kerkelijk verantwoordelijke meer die, nu aangeklaagde is overleden, een inhoudelijke reactie op het klaagschrift kan geven.

1.3 Op 1 oktober 2014 is bij de griffie van de Klachtencommissie een aanvulling op het klaagschrift binnengekomen.

1.3 Op 6 november 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en hij heeft zijn standpunt toegelicht. Klager werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Van Venrooij voornoemd.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager verbleef van 1962 tot 1965 op het Jongenspensionaat [naam] te [plaats] om een vierjarige U.L.O opleiding te volgen. Aangeklaagde, ook wel “[bijnaam]” genoemd, fungeerde op dit pensionaat als ziekenbroeder.

Tijdens het eerste jaar van het verblijf van klager op het pensionaat vond het misbruik plaats. De eerste keer dat klager door aangeklaagde werd misbruikt, diende klager zich in verband met griepklachten te melden bij aangeklaagde in de ziekenboeg. Na binnenkomst werd de deur gesloten en op slot gedaan en werd klager gesommeerd zich volledig uit te kleden. Hoewel klager dit wel raar vond, durfde hij niet te weigeren. Na uitgebreid fysiek onderzoek, kwam aangeklaagde achter de naakte klager staan en pakte hem daarbij stevig bij de armen vast. Daarna heeft aangeklaagde zijn lijf tegen dat van klager gedrukt, zijn geslachtsdeel betast en het geslachtsdeel minutenlang in zijn handen gehouden. Klager heeft deze handelingen als zeer beangstigend en zeer onplezierig ervaren, maar was niet in staat zich aan de handeling te onttrekken.

Pas vlak voor de zitting heeft klager de wijze waarop het tweede misbruik plaatsvond in een gesprek met zijn advocaat kunnen omschrijven. Ter zitting heeft klager daarover zelf geëmotioneerd verklaard dat aangeklaagde geen thermometer gebruikte om de koorts te meten, maar met twee vingers in de anus van klager ging.

De derde keer dat klager werd misbruikt, reed aangeklaagde van achteren tegen klager aan, waarbij aangeklaagde zijn pij omhoog deed. Aan de versnelde ademhaling heeft klager afgeleid dat aangeklaagde toen ook is klaargekomen.

Het misbruik vond in een korte periode van drie achtereenvolgende keren plaats tijdens de griep van klager. Alle keren heeft klager zich volledig moeten ontkleden.

Op enig moment daarna heeft klager melding gemaakt van de gebeurtenissen bij broeder [naam], directeur van het pensionaat. Broeder [naam] reageerde zeer begripvol en mompelde zaken als “dat zal toch wel niet zo bedoeld zijn”. Hij streek klager daarbij voortdurend over zijn benen, hetgeen klager niet als prettig ervoer. Het resultaat van dit gesprek was, volgens klager, dat hij enkele avonden later door een andere broeder volledig met een houten knuppel werd afgerost. Ter zitting heeft klager nader verklaard dat hij heeft moeten terug kruipen naar zijn bed en dat hij tot op heden last van zijn rug heeft gehouden. Medische verzorging, die absoluut nodig was, durfde klager op dat moment niet meer te vragen. Dat zou immers betekenen dat hij wederom in de handen van aangeklaagde zou vallen. Klager is hierna met rust gelaten.

Klager heeft meermaals zijn ouders proberen te vertellen over zijn ervaringen van seksueel en fysiek misbruik op het pensionaat. Bij zijn ouders vond klager echter geen gehoor. In hun optiek vormde het pensionaat een gedegen en veilige opleiding voor hun zoon.

Ondanks alle spanningen en dankzij uiterste inspanningen van de zijde van klager, is hij erin geslaagd de vierjarige U.L.O. opleiding in drie jaar af te ronden, zodat hij het pensionaat vervroegd kon verlaten.

2.2 Na de U.L.O. is klager gestart met de H.B.S. in [plaats]. Helaas voor klager werden de lessen weer door paters gegeven. Door alle nare herinneringen in combinatie met het feit dat

hij opnieuw dagelijks werd geconfronteerd met de paters, knapte er iets bij klager. Hij werd een opstandige jongen en heeft zijn HBS niet afgemaakt.

Vanaf zijn tiende jaar had klager de droom om arts te worden. Volgens klager heeft het vroege misbruik zijn korte termijn geheugen aangetast, waardoor klager niet in staat was zijn vooropleiding af te maken.

Klager heeft ongeveer tot zijn vijftigste last gehad van nachtmerries, in welke hij het seksueel en fysiek misbruik herbeleefde. Klager heeft daarna jarenlang het gebeuren kunnen verdringen. Toen echter het misbruik op [pensionaat] in de media volop aandacht kreeg, kwam alles bij klager weer naar boven. Tien jaar na het huwelijk heeft klager met zijn vrouw over het misbruik gesproken. Twintig jaar geleden heeft klager iets over het misbruik verteld tegen pastoor [naam], met wie hij een functie in het verenigingsleven vervulde.

Ter zitting heeft de advocaat van klager hieraan toegevoegd dat zij klager al twee jaar kent en dat zij een heel proces met hem heeft doorlopen. Volgens de advocaat zit er nog veel woede in klager. Klager heeft lange tijd geaarzeld om met zijn klacht naar buiten te komen. Deze aarzeling vond mede zijn oorzaak in het feit dat klager een neef is van een hoge kerkelijke gezagsdrager. Ten slotte heeft klager aangegeven een enorme aversie tegen de R.-K. Kerk te hebben opgebouwd. Zelfs met Kerstmis kan klager er niet toe komen naar de kerk te gaan.

2.3 Klager wenst met het indienen van zijn klacht eindelijk een oprechte en werkelijke erkenning te krijgen voor hetgeen hem is aangedaan tijdens zijn verblijf op het internaat.

Met deze klacht beoogt klager ook om maatregelen te laten nemen tegen diegenen die verantwoordelijk zijn voor het gebeurde voor zover die personen nog in leven zijn en binnen het kerkelijk gezag enige positie bekleden. Wanneer klager geldelijk gecompenseerd wordt in zijn leed, zal klager dit bedrag schenken aan de Flying Doctors.

Klager verzoekt primair om de onderhavige klacht in volle omvang ontvankelijk en gegrond te verklaren, derhalve zowel wat betreft het seksueel misbruik, als ook het geestelijk en fysiek misbruik. Subsidiair verzoekt klager de klacht inzake het seksueel misbruik gegrond te verklaren en de klacht voor zover het fysieke en geestelijke mishandeling betreft als een melding te beschouwen.

2.4 Als aanvulling op het klaagschrift heeft klager alle klachtzaken, zoals ze hem door de Klachtencommissie geanonimiseerd bekend zijn gemaakt, ingebracht als steunbewijs. Al deze zaken betreffen klachten tegen dezelfde aangeklaagde.

3. De beoordeling

3.1 Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

3.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

3.3 Er zijn ongeveer vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie acht aannemelijk dat klager zich bij medisch onderzoek door aangeklaagde tot driemaal toe steeds volledig moest ontkleden, ook als daartoe in medische zin geen enkele aanleiding bestond; dat aangeklaagde zich de eerste keer tegen het naakte lichaam van klager heeft geschuurd en de geslachtsdelen van klager heeft betast en het geslacht van klager in zijn handen heeft genomen; dat klager de tweede keer naast voor vermelde gedragingen ook heeft moeten ondergaan dat aangeklaagde met twee vingers in de anus van klager ging, zogenaamd om de temperatuur te meten; dat de derde keer aangeklaagde met zijn pij omhoog tegen het naakte lichaam van klager heeft geschuurd, waarbij klager, naar het oordeel van de Klachtencommissie, uit het gehijg mocht afleiden dat aangeklaagde daarbij klaarkwam.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door achttien gegrond verklaarde klachten tegen dezelfde aangeklaagde, bij de Klachtencommissie bekend onder de nummers: 2010T030; 2011T292; 2011T347(3); 2011T376(2); 2011T474; 2011T529(1); 2011T540; 2011T549(1); 2011T553; 2011T555; 2011T563(2); 2011T574; 2011T584(2); 2011T594; 2011T775; 2012T890(1); 2013T970(1); 2013T984.

Alle klachten zien, evenals de onderhavige klacht, op misbruik dat heeft plaatsgehad op de ziekenzaal onder het voorwendsel van medisch onderzoek.

3.4 Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en gezien de afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van het misbruik pas dertien jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen mocht hebben.

3.5 Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Hopelijk zal de gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan bijdragen aan de vermindering van dat leed. Daarbij heeft klager op advies van de voorzitter van de Klachtencommissie ermee ingestemd om, daarin begeleid door zijn advocaat, zich te wenden tot een psychotherapeut om het misbruik uit het verleden te kunnen verwerken. Ter zitting heeft de advocaat van klager desgevraagd aangegeven dat zij voor het door klager ondergane fysieke geweld een klacht heeft ingediend bij de daartoe ingestelde Commissie Geweldsklachten R.-K. Kerk.

3.6 Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Klager kan zich voor het verkrijgen van schadevergoeding met het onderhavige advies rechtstreeks tot de Compensatiecommissie wenden.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 28 november 2014 door mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter, mr. F.A.A. Duynstee en drs. Th.M. Bronzwaer, leden, bijgestaan door mr. I.C.T.M. Jongens-Manders, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan klager verzonden.

Bij ontbreken van een kerkelijk gezagsdrager kan dit advies niet overeenkomstig artikel 18.5 van de Procedure ter beslissing aan de kerkelijk gezagsdrager worden gezonden, en worden de bepalingen van artikel 21.1, 21.3 en 21.4 van de Procedure geen toepassing.